

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 31 marca 2023 r.

Poz. 618

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 23 marca 2023 r.

w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu mającego na celu wykrycie zakażeń wirusami wywołującymi grypę ptaków (*Avian influenza*) u drobiu i dzikich ptaków” na 2023 r.

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421 oraz z 2022 r. poz. 1570) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Krajowy program mający na celu wykrycie zakażeń wirusami wywołującymi grypę ptaków (*Avian influenza*) u drobiu i dzikich ptaków” na 2023 r., stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2023 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: wz. *R. Romanowski*

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

„KRAJOWY PROGRAM MAJĄCY NA CELU WYKRYCIE ZAKAŻEŃ WIRUSAMI WYWOŁUJĄCYMI GRYPĘ
PTAKÓW (*AVIAN INFLUENZA*) U DROBIU I DZIKICH PTAKÓW” NA 2023 R.

1. Identyfikacja programu

1.1. Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

1.2. Choroba: grypa ptaków (*Avian influenza*) u drobiu i dzikich ptaków

1.3. „Krajowy program mający na celu wykrycie zakażeń wirusami wywołującymi grypę ptaków (*Avian influenza*) u drobiu i dzikich ptaków” na 2023 r., zwany dalej „programem”, jest realizowany w trybie nadzoru biernego oraz nadzoru czynnego nad występowaniem grypy ptaków u populacji drobiu utrzymywanego w warunkach fermowych oraz u populacji dzikich ptaków stale lub okresowo bytujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Cele nadzoru

Wysoce zjadliwa grypa ptaków (*highly pathogenic avian influenza* – HPAI) jest chorobą zakaźną zwierząt kategorii A+D+E wymienioną w załączniku do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1882 z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania niektórych przepisów dotyczących zapobiegania chorobom oraz ich zwalczania do kategorii chorób umieszczonych w wykazie oraz ustanawiającego wykaz gatunków i grup gatunków, z którymi wiąże się znaczne ryzyko rozprzestrzeniania się chorób umieszczonych w tym wykazie (Dz. Urz. UE L 308 z 04.12.2018, str. 21, z późn. zm.).

Szczegółowy sposób i tryb zwalczania grypy ptaków, w tym HPAI, są określone w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 64, z późn. zm.).

Zakażenie wirusami nisko zjadliwej grypy ptaków (*low pathogenic avian influenza* – LPAI) wywołuje chorobę kategorii D+E wymienioną w załączniku do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1882 z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania niektórych przepisów dotyczących zapobiegania chorobom oraz ich zwalczania do kategorii chorób umieszczonych w wykazie oraz ustanawiającego wykaz gatunków i grup gatunków,

z którymi wiąże się znaczne ryzyko rozprzestrzeniania się chorób umieszczonych w tym wykazie.

Obowiązek prowadzenia badań w kierunku grypy ptaków typu A podtypów H5 i H7, jak również szczegółowy sposób i tryb zwalczania tej choroby zakaźnej wynikają z przepisów rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/689 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do zasad dotyczących nadzoru, programów likwidacji choroby oraz statusu obszaru wolnego od choroby w przypadku niektórych chorób umieszczonych w wykazie i niektórych nowo występujących chorób (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 211, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2020/689”.

Cele nadzoru nad drobiem i dzikimi ptakami są następujące:

- 1) wczesne wykrywanie HPAI u drobiu;
- 2) wczesne wykrywanie HPAI u dzikich ptaków, w ramach którego przewiduje się:
 - a) wczesne ostrzeżenie o możliwym przeniesieniu HPAI na drób, w szczególności jeżeli wirusy są przenoszone do Unii Europejskiej w wyniku przemieszczeń migracyjnych dzikich ptaków,
 - b) ocenę ryzyka rozprzestrzeniania się wirusów po stwierdzeniu HPAI u dzikich ptaków;
- 3) wykrywanie HPAI u gatunków drobiu, które zasadniczo nie wykazują typowych objawów klinicznych;
- 4) wykrywanie krążących wirusów LPAI, które mogą rozprzestrzeniać się między stadami drobiu, w szczególności na obszarach o wysokim zagęszczeniu zakładów drobiarskich, z uwagi na ich potencjał mutacji w HPAI, aby:
 - a) zidentyfikować klastry zakażenia wirusami LPAI oraz
 - b) monitorować ryzyko rozprzestrzeniania się LPAI przez przemieszczający się drób i przez przedmioty skażone w niektórych zagrożonych systemach produkcji;
- 5) wnoszenie wkładu w poszerzanie wiedzy na temat HPAI i LPAI stwarzających potencjalne ryzyko zoonotyczne.

3. Czas trwania programu

Okres realizacji programu: 2023 r.

4. Opis i wyznaczenie obszarów, na których program ma być realizowany

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z obowiązującym podziałem administracyjnym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest podzielone na 16 województw, 314 powiatów i 66 miast na prawach powiatu oraz 2477 gmin, w tym 302 gminy miejskie, 662 gminy miejsko-wiejskie oraz 1513 gmin wiejskich.

Właściwość miejscową organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego reguluje rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie terytorialnego zakresu działania oraz siedzib powiatowych i granicznych lekarzy weterynarii (Dz. U. z 2021 r. poz. 2244, z późn. zm.).

5. Identyfikacja obszarów podwyższonego ryzyka wprowadzenia i rozprzestrzeniania HPAI

Obszary wysokiego ryzyka wystąpienia HPAI:

- 1) województwo lubelskie – powiat lubartowski;
- 2) województwo lubuskie – powiat gorzowski;
- 3) województwo łódzkie – powiaty sieradzki i poddębicki;
- 4) województwo mazowieckie – powiaty: żuromiński, mławski i siedlecki;
- 5) województwo warmińsko-mazurskie – powiaty iławski i nowomiejski;
- 6) województwo wielkopolskie – powiaty: kaliski, ostrowski, ostrzeszowski, wolsztyński i turecki.

Obszary średniego ryzyka wystąpienia HPAI:

- 1) województwo dolnośląskie – powiaty trzebnicki i milicki;
- 2) województwo kujawsko-pomorskie – powiaty: inowrocławski, chełmiński i lipnowski;
- 3) województwo lubuskie – powiaty: zielonogórski, międzyrzecki i nowosolski;
- 4) województwo mazowieckie – powiaty: gostyniński, płocki i sierpecki;
- 5) województwo opolskie – powiat kędzierzyńsko-kozielski;
- 6) województwo pomorskie – powiat kartuski;
- 7) województwo śląskie – powiaty cieszyński i tarnogórski;
- 8) województwo warmińsko-mazurskie – powiaty: działdowski, olsztyński i ostródzki;
- 9) województwo wielkopolskie – powiaty: grodziski, kępiński, szamotulski i kolski.

5.1. Dzikie ptaki

Nadzorem są objęte obszary w pasie nadmorskim oraz wokół naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych i wzdłuż dróg wodnych, a także obszary wskazane jako miejsca odpoczynku i żerowiska ptaków migrujących, w tym użytki rolne, w szczególności jeżeli obszary te znajdują się w sąsiedztwie gospodarstw utrzymujących drób.

Jeżeli obecność wirusów wywołujących HPAI została stwierdzona u drobiu lub dzikich ptaków w sąsiadujących z Rzeczpospolitą Polską państwach członkowskich Unii Europejskiej i państwach trzecich lub w państwach, przez których terytorium przebiegają szlaki migracyjne dzikich ptaków, to w takim przypadku uwzględnia się trasy migracji oraz gatunki migrujących dzikich ptaków. Jeżeli wymaga tego sytuacja epidemiologiczna, nadzór jest uzupełniany przez działania uświadamiające oraz aktywne poszukiwanie i monitorowanie martwych lub konających dzikich ptaków, w szczególności ptaków należących do gatunków docelowych określonych w ust. 13.1.

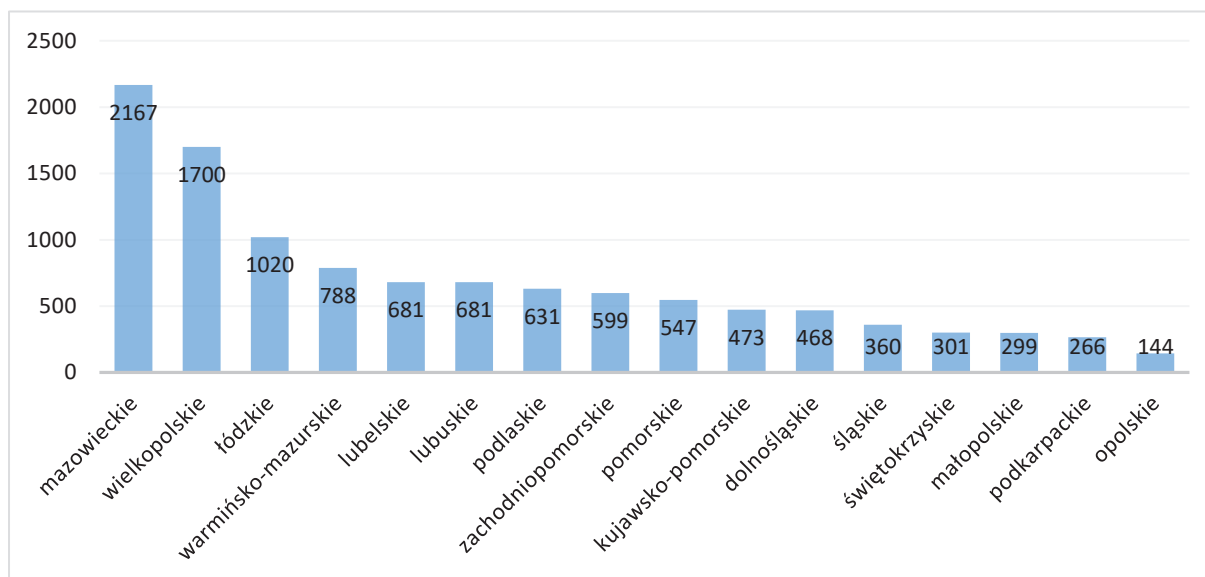
Ponadto w odniesieniu do powyższych lokalizacji, w szczególności tych, z których ptaki przemieszczają się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podczas sezonowych przelotów migracyjnych, nadzór może obejmować pobieranie próbek i badanie:

- 1) ptaków schwytanych np. w ramach działań ornitologów (np. obrączkowanie);
- 2) upolowanych zdrowych ptaków;
- 3) ptaków wskaźnikowych.

5.2. Drób

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zagęszczenie gospodarstw utrzymujących drób różnych gatunków jest zróżnicowane. Dominującym utrzymywanym gatunkiem drobiu jest kura, jednak udział indyków, kaczek i gęsi w populacji drobiu jest znaczny. Gospodarstwa utrzymujące przepiórki oraz dzikie ptaki utrzymywane w warunkach fermowych stanowią marginalny udział w produkcji drobiarskiej.

Liczba gospodarstw komercyjnych utrzymujących drób w warunkach fermowych z podziałem na województwa*

* Źródło: Inspekcja Weterynaryjna – 2021 r.

6. Opis sytuacji epidemiologicznej w odniesieniu do choroby przed datą rozpoczęcia realizacji programu

Pierwsze przypadki wystąpienia grypy ptaków w Rzeczypospolitej Polskiej odnotowano w 2006 r. i dotyczyły one dzikich ptaków. Zidentyfikowano wówczas szczep wirusa H5N1. Pierwsze ogniska grypy ptaków u drobiu utrzymywanego w warunkach fermowych w Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono w 2007 r.

Dotychczas największą liczbę ognisk HPAI stwierdzono w 2021 r. Były to 403 ogniska HPAI u drobiu i 98 ognisk u pozostałych ptaków. W sumie w 2021 r. w ogniskach HPAI u drobiu znajdowało się ponad 14,2 mln sztuk drobiu. W II połowie 2021 r. po raz pierwszy na obszarze Europy stwierdzono u dzikich ptaków wirusa HPAI, który przetrwał sezon letni, oraz nowe warianty wirusa, które wraz z migracjami ptaków zostały przeniesione z Azji.

Okresem w roku, w którym najczęściej występują zakażenia wirusem HPAI, jest sezon jesienno-wiosenny trwający od września do kwietnia, co w głównej mierze pokrywa się z sezonem migracji dzikich ptaków. Liczbę ognisk HPAI u drobiu oraz dzikich ptaków na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z podziałem na sezony przedstawia poniższa tabela:

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie HPAI w Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2006–2021

Rok	Ogniska HPAI u drobiu	Ogniska HPAI u dzikich ptaków oraz dzikich lub egzotycznych ptaków utrzymywanych w niewoli
2006	0	29
2007	9	1
2008–2015	0	0
2016	22	5
2017	43	63
2018	0	0
2019	3	0
2020	51	5
2021	403	98

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dotychczas stwierdzano następujące podtypy wirusa HPAI:

- 1) u drobiu: H5N1, H5N2 i H5N8;
- 2) u dzikich ptaków: H5N1, H5N5 i H5N8.

7. Definicja czynnika chorobotwórczego

Na potrzeby realizacji programu przyjmuje się, że czynnikiem chorobotwórczym odpowiedzialnym za:

- 1) HPAI jest:
 - a) wirus grypy typu A podtypów H5 i H7 lub dowolny wirus grypy typu A o indeksie dożyłnej zjadliwości (IVPI) wyższym niż 1,2 albo
 - b) wirus grypy typu A podtypów H5 i H7 z sekwencją licznych aminokwasów zasadowych obecną w miejscu cięcia cząsteczki hemaglutyniny (HA0) podobny do wirusa obserwowanego w przypadku innych izolatów HPAI;
- 2) LPAI jest dowolny wirus grypy typu A podtypów H5 i H7, który nie jest wirusem HPAI.

8. Dane na temat docelowej populacji zwierząt, jednostek epidemiologicznych i stref objętych programem

Liczba gospodarstw objętych nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej utrzymujących poszczególne gatunki drobiu*

Województwo	Anseriformes przeznaczone do uwolnienia do środowiska	Galliformes przeznaczone do uwolnienia do środowiska	Gęś hodowlana	Gęś rzeźna	Indyk hodowlany	Indyk rzeźny	Kaczka hodowlana	Kaczka rzeźna	Kura hodowlana	Kura mieśna	Przeziórka
dolnośląskie			6	6		31	1	10	32	109	2
kujawsko- pomorskie			47	32		26	3	12	33	23	
lubelskie			18	37		50	6	22	18	26	1
lubuskie			3	9		162		4	11	42	4
łódzkie			14	37		12	11	83	29	172	12
małopolskie			8	3		6		1	15	78	1
mazowieckie			15	44	1	62	1	30	141	202	2
opolskie			3	4	1	1	1	4	17	23	5
podkarpackie			3	5		17			21	14	
podlaskie			11	18		20		7	26	154	1
pomorskie		1	8	2		10	1	13	19	113	1
śląskie			3	7		2	2	11	29	74	2
świętokrzyskie				19		3		2	15	24	1
warmińsko- mazurskie			7	14	33	239		6	6	31	1
wielkopolskie			40	87		131	15	217	101	358	25
zachodnio- pomorskie			2	3		26	0	2	45	249	3
Suma:	0	1	188	327	35	798	41	424	558	1692	61

* Źródło: Inspekcja Weterynaryjna – 2022 r.

9. Dane dotyczące organizacji właściwego organu, nadzoru nad realizacją programu, kontroli urzędowych, które mają być przeprowadzone podczas realizacji programu, ról odpowiednich podmiotów, w tym organów Inspekcji Weterynaryjnej, lekarzy weterynarii wolnej praktyki, laboratoriów i innych osób fizycznych lub prawnych uczestniczących w realizacji programu

9.1. Organizacja właściwego organu

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programu są organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii i powiatowi lekarze weterynarii.

W Rzeczypospolitej Polskiej funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii oraz 305 powiatowych inspektoratów weterynarii.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2629, z późn. zm.).

9.2. Nadzór nad realizacją programu

Nadzór nad działalnością Głównego Lekarza Weterynarii będącego centralnym organem administracji rządowej sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421, z późn. zm.) Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, a następnie za nadzór nad jego realizacją.

Na poziomie województwa nadzór nad realizacją programu sprawuje wojewódzki lekarz weterynarii.

Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonywanie czynności urzędowych w ramach programu.

9.3. Kontrole urzędowe, które mają być przeprowadzone podczas realizacji programu

Zgodnie z art. 5 ust. 5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, wpisując podmiot do rejestru albo wydając decyzję administracyjną o spełnieniu wymagań weterynaryjnych,

nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotowi lub poszczególnym obiektom budowlanym lub miejscom, w których ta działalność ma być prowadzona, lub osobom wykonującym określone czynności w ramach tej działalności.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną są obowiązane do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informację przekazuje się w formie pisemnej w terminie 7 dni od dnia zaistnienia danego zdarzenia.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane zapewnić spełnienie następujących wymagań weterynaryjnych: lokalizacyjnych, zdrowotnych, higienicznych, sanitarnych, organizacyjnych, technicznych lub technologicznych zabezpieczających przed zagrożeniem epizootycznym lub epidemicznym lub zapewniających właściwą jakość produktów.

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną. Wzór rejestru jest określony w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ww. ustawy. Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

9.4. Role odpowiednich podmiotów, w tym organów Inspekcji Weterynaryjnej, lekarzy weterynarii wolnej praktyki, laboratoriów i innych osób fizycznych lub prawnych uczestniczących w realizacji programu

Pobieranie próbek do badań jest organizowane i nadzorowane przez Inspekcję Weterynaryjną.

W ramach realizacji programu przy określaniu gatunków ptaków, od których pobiera się próbki do badań laboratoryjnych, i optymalizacji pobierania tych próbek organy Inspekcji Weterynaryjnej współpracują z epidemiologami, ornitologami i organem właściwym do spraw ochrony przyrody.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań współdziałają z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej,

Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz z organami administracji samorządowej.

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającego i uchylającego niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.) podmioty oraz osoby fizyczne lub prawne:

- 1) niezwłocznie powiadamiają właściwy organ, jeżeli istnieją jakiegokolwiek powody, aby podejrzewać występowanie u zwierząt HPAI, lub jeżeli występowanie takiej choroby zostało u zwierząt wykryte;
- 2) powiadamiają lekarza weterynarii o nietypowych przypadkach padnięć zwierząt i o objawach poważnej choroby lub o spadku wskaźników produkcji o nieustalonej przyczynie – w celu prowadzenia dalszego dochodzenia, łącznie z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych, jeżeli sytuacja tego wymaga.

Art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt określa, że w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt posiadacz zwierzęcia jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia o tym organu Inspekcji Weterynaryjnej lub najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, lub wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia.

Podmioty świadczące usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej oraz laboratoria przekazują powiatowemu lekarzowi weterynarii informacje o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej niezwłocznie po powzięciu takiego podejrzenia.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii informacje o powzięciu podejrzenia wystąpienia lub o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania lub notyfikacji w Unii Europejskiej niezwłocznie po powzięciu tego podejrzenia lub stwierdzeniu choroby.

Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje niezwłocznie Głównemu Lekarzowi Weterynarii informacje o podejrzeniu wystąpienia lub wystąpieniu choroby zakaźnej zwierząt oraz o czynnościach podjętych w celu wykrycia lub wykluczenia tej choroby.

Główny Lekarz Weterynarii:

- 1) informuje, wykonując postanowienia umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, właściwe organizacje międzynarodowe o występowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania;
- 2) powiadamia Komisję Europejską oraz inne państwa członkowskie Unii Europejskiej o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających notyfikacji w Unii Europejskiej oraz o wygaszaniu ognisk tych chorób.

10. Nadzór bierny w kierunku HPAI u drobiu

10.1. Nadzór bierny u drobiu jako system wczesnego ostrzegania

Posiadacz drobiu, postępując zgodnie z ust. 9.4, niezwłocznie zawiadamia organ Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższy podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej o wystąpieniu u drobiu następujących objawów klinicznych:

- 1) zwiększonej śmiertelności;
- 2) spadku pobierania paszy i wody;
- 3) objawów nerwowych, takich jak: drgawki, skręty szyi, paraliż nóg i skrzydeł lub niezborność ruchów;
- 4) duszności;
- 5) sinicy i wybroczyn;
- 6) biegunki;
- 7) nagłego spadku nieśności.

10.2. Metody diagnostyczne

W ramach nadzoru biernego badanie laboratoryjne próbek w kierunku grypy ptaków przeprowadza się w laboratoriach urzędowych wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej oraz laboratorium w Zakładzie Chorób Drobiu w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach (PIW–PIB), które jest krajowym laboratorium referencyjnym, o którym mowa w art. 100 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu

zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2017/625”.

W przypadku uzyskania dodatniego lub wątpliwego wyniku badania laboratoryjnego badanie potwierdzające próbek przeprowadza się w laboratorium w Zakładzie Chorób Drobiu w PIW–PIB (krajowe laboratorium referencyjne).

Badania laboratoryjne pobranych próbek przeprowadza się odmianą metody RT-PCR ukierunkowaną na wykrycie i identyfikację podtypu wirusa grypy ptaków, zgodnie z procedurami rekomendowanymi przez unijne laboratorium referencyjne (EURL). W przypadku wykrycia wirusa grypy ptaków podtypu H5 lub H7 przeprowadza się sekwencjonowanie miejsca cięcia genu HA w celu określenia zjadliwości.

W przypadku uzyskania wątpliwego lub niejednoznacznego wyniku badania laboratoryjnego za pomocą metody RT-PCR w krajowym laboratorium referencyjnym przeprowadza się izolację wirusa na zarodkach kurzych SPF.

10.3. Częstotliwość przeprowadzania badań i schematy pobierania próbek

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się środki nadzoru ukierunkowane na wczesne wykrycie zakażeń HPAI polegające na zintensyfikowaniu monitoringu biernego u drobiu przez pobieranie standardowego zestawu próbek do badań laboratoryjnych, tzn. narządów wewnętrznych (mózg, płuca, tchawica, wątroba, śledziona, serce, nerki, jelita) co najmniej od 5 chorych lub padłych ptaków (jeżeli jest to możliwe) lub co najmniej 20 wymazów z tchawicy lub jamy dziobowo-gardłowej i 20 wymazów z kloaki – w przypadku wystąpienia objawów klinicznych lub zmian anatomopatologicznych typowych dla HPAI, w szczególności gdy w stadzie stwierdzi się:

- 1) nagły spadek pobierania paszy i wody, któremu towarzyszy zwiększona śmiertelność;
- 2) objawy nerwowe;
- 3) nagły spadek nieśności;
- 4) duszności;

- 5) biegunkę;
- 6) zasinienie nieopierzonych części głowy i wybroczynowość w narządach wewnętrznych.

Na obszarach wysokiego ryzyka wystąpienia HPAI dodatkowo wprowadza się środki nadzoru ukierunkowane na wczesne wykrycie zakażeń HPAI polegające na zintensyfikowaniu monitoringu biernego u drobiu przez:

- 1) ustalenie przyczyn zmian w normalnych parametrach produkcyjnych i zdrowotnych;
- 2) pobranie standardowego zestawu próbek do badań laboratoryjnych, tzn. narządów wewnętrznych (mózg, płuca, tchawica, wątroba, śledziona, nerki, jelita) co najmniej od 5 chorych lub padłych ptaków lub co najmniej 20 wymazów z tchawicy lub jamy dziobowo-gardłowej i 20 wymazów z kloaki – w przypadku wystąpienia zaburzeń zdrowotnych, którym towarzyszy wystąpienie przynajmniej dwóch (drób grzebiący) lub przynajmniej jednego (drób wodny) z wymienionych objawów:
 - a) zwiększona śmiertelność,
 - b) spadek pobierania paszy i wody,
 - c) spadek nieśności – w przypadku stad w okresie nieśności.

10.4. Liczba gospodarstw podejrzanych o zakażenie HPAI

Obszar	Liczba gospodarstw podejrzanych o zakażenie	Szacunkowa liczba próbek do pobrania w gospodarstwie	Szacunkowa liczba próbek do pobrania	Metoda badania laboratoryjnego	Liczba testów wykonanych daną metodą
terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	100	45	4500	PCR	1000

11. Nadzór czynny w kierunku HPAI u drobiu

11.1. Docelowe populacje drobiu

W ramach nadzoru czynnego są pobierane próbki do badań laboratoryjnych od następujących gatunków i typów produkcyjnych drobiu:

- 1) gęsi hodowlane;
- 2) gęsi rzeźne;
- 3) kaczki hodowlane;
- 4) kaczki rzeźne;
- 5) przepiórki;

- 6) drób z gatunków należących do *Anseriformes* przeznaczony do uwolnienia do środowiska naturalnego w celu odnowy populacji ptaków łownych.

11.2. Metody diagnostyczne

Badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach nadzoru czynnego od drobiu przeprowadza się w laboratoriach urzędowych wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

W przypadku uzyskania dodatniego lub wątpliwego wyniku badania laboratoryjnego badanie potwierdzające próbek przeprowadza się w krajowym laboratorium referencyjnym.

Próbki są badane metodą RT-PCR w kierunku obecności materiału genetycznego wirusów grypy typu A zgodnie z procedurami rekomendowanymi przez EURL. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku tego badania krajowe laboratorium referencyjne przeprowadza dalsze badania metodami molekularnymi (RT-PCR) w kierunku podtypów H5 i H7. W przypadku wykrycia wirusa grypy ptaków podtypu H5 lub H7 przeprowadza się sekwencjonowanie miejsca cięcia genu HA w celu określenia zjadliwości. W przypadku uzyskania ujemnego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku H5 i H7 próbki są badane metodami klasycznymi (izolacja na zarodkach kurzych, identyfikacja w teście hamowania hemaglutynacji) w celu identyfikacji podtypu. Wszystkie izolaty wirusa grypy ptaków są wysyłane do EURL.

W przypadku uzyskania wątpliwego lub niejednoznacznego wyniku badania laboratoryjnego metodą RT-PCR w krajowym laboratorium referencyjnym przeprowadza się izolację wirusa na zarodkach kurzych SPF.

11.3. Częstotliwość przeprowadzania badań i schematy pobierania próbek

Okres pobierania próbek do badań wirusologicznych w gospodarstwie jest zbieżny z okresem wzmożonego przemieszczania się docelowych migrujących gatunków dzikich ptaków przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ich przebywania na tym terytorium w okresie zimowania.

Przy określaniu okresu pobierania próbek uwzględnia się historyczną i obecną sytuację epidemiologiczną w odniesieniu do choroby oraz jej rozwój w danym okresie u drobiu i dzikich ptaków.

Na potrzeby realizacji programu przyjmuje się, że okres pobierania próbek trwa od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia, przy czym co najmniej 90% próbek powinno zostać pobranych w miesiącach styczeń–kwiecień oraz wrzesień–grudzień.

W odniesieniu do stad hodowlanych (reprodukcyjnych) gęsi i kaczek, a także przepiórek oraz drobiu z gatunków należących do *Anseriformes* przeznaczonego do uwolnienia do środowiska naturalnego w celu odnowy populacji ptaków łownych, a także w odniesieniu do stad rzeźnych gęsi i kaczek liczba gospodarstw, w których pobiera się próbki do badań laboratoryjnych w województwie, w którym występują obszary wysokiego i średniego ryzyka, jest określana w sposób pozwalający na wykrycie co najmniej jednego zakażonego gospodarstwa, jeżeli odsetek zakażonych gospodarstw wynosi co najmniej 5%, przy poziomie ufności 99%, według poniższej tabeli:

Liczba gospodarstw w województwie utrzymujących gęsi reprodukcyjne, kaczki reprodukcyjne, gęsi rzeźne, kaczki rzeźne i przepiórki oraz ptaki <i>Anseriformes</i> przeznaczone do uwolnienia do środowiska naturalnego w celu odnowy populacji ptaków łownych w województwie	Liczba gospodarstw, w których pobiera się próbki
do 46	wszystkie
47–60	47
61–100	59
>100	80

Liczbę ptaków, od których pobiera się próbki do badań laboratoryjnych w danym gospodarstwie, określa się w sposób pozwalający na wykrycie z 95-procentowym prawdopodobieństwem co najmniej jednego zakażonego ptaka, jeżeli odsetek czynnie zakażonych ptaków w stadzie wynosi $\geq 5\%$, co oznacza, że w każdym gospodarstwie pobiera się próbki od 60 losowo wybranych ptaków.

W przypadku gdy w gospodarstwie znajduje się więcej niż jeden obiekt, w którym utrzymuje się drób, do pobierania próbek wybiera się obiekt najbardziej narażony na wystąpienie HPAI (np. sąsiadujący ze zbiornikami wodnymi lub innymi miejscami bytowania dzikich ptaków).

W każdym gospodarstwie pobiera się do badań laboratoryjnych wymazy z jamy dziobowo-gardłowej lub tchawicy. Próbki są badane metodą RT-PCR ukierunkowaną na wykrycie wirusów grypy typu A. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku tego badania krajowe laboratorium referencyjne przeprowadza identyfikację podtypów H i N wirusa, a w przypadku wykrycia wirusa grypy ptaków podtypu H5 i H7 – określa zjadliwość metodą sekwencjonowania.

11.4. Liczba gospodarstw, w których pobiera się próbki

Województwo	Gęś hodowlana	Gęś rzeźna	Kaczka hodowlana	Kaczka rzeźna	Przeziórka	Liczba próbek do pobrania w gospodarstwie	Liczba próbek do pobrania w województwie	Metoda badania laboratoryjnego	Liczba testów wykonanych daną metodą
dolnośląskie	6	6	1	10	2	60	1500	PCR	300
kujawsko-pomorskie	47	32	3	12	0	60	5640	PCR	1128
lubelskie	18	37	6	22	1	60	5040	PCR	1008
lubuskie	3	9	0	4	4	60	1200	PCR	240
łódzkie	14	37	11	59	12	60	7980	PCR	1596
mazowieckie	15	44	1	30	2	60	5520	PCR	1104
opolskie	3	4	1	4	5	60	1020	PCR	204
pomorskie	8	2	1	13	1	60	1500	PCR	300
śląskie	3	7	2	11	2	60	1500	PCR	300
warmińsko-mazurskie	7	14	0	6	1	60	1680	PCR	336
wielkopolskie	40	59	15	80	25	60	13 140	PCR	2628
Suma:	164	251	41	251	55		45 720		9144

12. Nadzór czynny w kierunku LPAI u drobiu

12.1. Docelowe populacje drobiu

W ramach realizacji programu zostaną pobrane próbki od następujących gatunków i typów produkcyjnych drobiu:

- 1) gęsi hodowlane;
- 2) gęsi rzeźne;
- 3) kaczki hodowlane;
- 4) kaczki rzeźne;
- 5) przepiórki;
- 6) drób z gatunków należących do *Anseriformes* i *Galliformes* przeznaczony do uwolnienia do środowiska naturalnego w celu odnowy populacji ptaków łownych;
- 7) kury nioski, w tym utrzymywane na wolnym wybiegu;
- 8) indyki hodowlane;
- 9) indyki rzeźne.

12.2. Metody diagnostyczne

Serologiczne i wirusologiczne badanie próbek przeprowadza się w krajowym laboratorium referencyjnym.

12.3. Częstotliwość przeprowadzania badań i schematy pobierania próbek

W celu wykrycia klastrow gospodarstw zakażonych wirusami LPAI, o których mowa w sekcji 6 załącznika II do rozporządzenia 2020/689, w województwach, w których znajdują się obszary wysokiego i średniego ryzyka wystąpienia HPAI, przeprowadza się badania serologiczne populacji kur niosek wolnowybiegowych, niosek reprodukcyjnych, niosek towarowych, indyków reprodukcyjnych, indyków rzeźnych, gęsi hodowlanych, gęsi rzeźnych, przepiórek oraz drobiu z gatunków należących do *Anseriformes* i *Galliformes* przeznaczonego do uwolnienia do środowiska naturalnego w celu odnowy populacji ptaków łownych. Liczbę gospodarstw, w których pobiera się próbki do badań laboratoryjnych, określa się w sposób pozwalający na wykrycie co najmniej jednego zakażonego gospodarstwa, jeżeli odsetek zakażonych gospodarstw wynosi co najmniej 10%, przy poziomie ufności 95%, według poniższej tabeli:

Liczba gospodarstw utrzymujących kury nioski wolnowybiegowe, nioski reprodukcyjne, nioski towarowe, indyki reprodukcyjne, indyki rzeźne, kaczki hodowlane, kaczki rzeźne, gęsi hodowlane, gęsi rzeźne i przepiórki oraz drób z gatunków należących do <i>Anseriformes</i> i <i>Galliformes</i> przeznaczony do uwolnienia do środowiska naturalnego w celu odnowy populacji ptaków łownych w województwie	Liczba gospodarstw, w których pobiera się próbki
do 14	wszystkie
15–20	14
21–35	18
36–50	22
>50	25

Liczbę ptaków, od których pobiera się próbki do badań laboratoryjnych w gospodarstwie, określa się w sposób pozwalający na wykrycie z 95-procentowym prawdopodobieństwem co najmniej jednego zakażonego ptaka, jeżeli odsetek występowania seropozytywnych ptaków wynosi $\geq 30\%$, co oznacza, że z każdego gospodarstwa pobiera się próbki od 10 losowo wybranych ptaków.

Próbki pobrane do badań serologicznych są badane z użyciem testu hamowania hemaglutynacji (HI) z wykorzystaniem antygenów H5 i H7 wirusa grypy ptaków, zgodnie z procedurami rekomendowanymi przez EURL.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania serologicznego przeprowadza się wywiad epidemiologiczny oraz pobiera wymazy z jamy dziobowo-gardłowej i kloaki do badań metodą RT-PCR od 20 losowo wybranych ptaków ze stada, w którym uzyskano dodatni wynik tego badania.

12.4. Liczba gospodarstw, w których pobiera się próbki

Droń wodny (*Anseriformes*) i przepiórki

Województwo	<i>Anseriformes</i> przeznaczone do uwolnienia do środowiska naturalnego w celu odnowy populacji ptaków łownych w województwie	Gęś hodowlana	Gęś rzeźna	Kaczka hodowlana	Kaczka rzeźna	Przepiórka	Liczba próbek do pobrania w gospodarstwie	Liczba próbek do pobrania w województwie	Metoda badania laboratoryjnego	Liczba testów wykonanych daną metodą
dolnośląskie	0	6	6	1	10	2	10	250	H5/H7 HI test	500
kujawsko- pomorskie	0	22	18	3	12	0	10	550	H5/H7 HI test	1100
lubelskie	0	14	22	6	18	1	10	610	H5/H7 HI test	1220
lubuskie	0	3	9	0	4	4	10	200	H5/H7 HI test	400
łódzkie	0	14	22	11	25	12	10	840	H5/H7 HI test	1680
mazowieckie	0	14	22	1	18	2	10	570	H5/H7 HI test	1140
opolskie	0	3	4	1	4	5	10	170	H5/H7 HI test	340
pomorskie	0	8	2	1	13	1	10	250	H5/H7 HI test	500
śląskie	0	3	7	2	11	2	10	250	H5/H7 HI test	500
warmińsko- mazurskie	0	7	14	0	6	1	10	280	H5/H7 HI test	560
wielkopolskie	0	22	25	14	25	18	10	1040	H5/H7 HI test	2080
Suma:	0	116	151	40	146	48		5010		10 020

Drób grzebiący (*Galliformes*)

Województwo	<i>Galliformes</i> przeznaczone do uwolnienia do środowiska naturalnego w celu odnowy populacji ptaków łownych w województwie	Indyk hodowlany	Indyk rzeźny	Kura hodowlana	Kura nieśna	Liczba próbek do pobrania w gospodarstwie	Liczba próbek do pobrania w województwie	Metoda badania laboratoryjnego	Liczba testów wykonanych daną metodą
dolnośląskie	0	0	18	18	25	10	610	H5/H7 HI test	1220
kujawsko- pomorskie	0	0	18	18	18	10	540	H5/H7 HI test	1080
lubelskie	0	0	22	14	18	10	540	H5/H7 HI test	1080
lubuskie	0	0	25	11	22	10	580	H5/H7 HI test	1160
łódzkie	0	0	12	18	25	10	550	H5/H7 HI test	1100
mazowieckie	0	1	25	25	25	10	760	H5/H7 HI test	1520
opolskie	0	1	1	14	18	10	340	H5/H7 HI test	680
pomorskie	1	0	10	14	25	10	500	H5/H7 HI test	1000
śląskie	0	0	2	18	25	10	450	H5/H7 HI test	900
warmińsko- mazurskie	0	18	25	6	18	10	670	H5/H7 HI test	1340
wielkopolskie	0	0	25	25	25	10	750	H5/H7 HI test	1500
Suma:	1	20	183	181	244		6290		12 580

13. Nadzór bierny w kierunku HPAI u dzikich ptaków

13.1. Docelowe populacje dzikich ptaków

Wykaz gatunków dzikich ptaków, od których pobiera się próbki do badań na obecność wirusa grypy ptaków (gatunki docelowe)*

Rodzina	Gatunek
Kaczki, gęsi i łabędzie (<i>Anatidae</i>)	kaczka czernica (<i>Aythya fuligula</i>)
	ogorzałka zwyczajna (<i>Aythya marila</i>)
	głowienka zwyczajna (<i>Aythya ferina</i>)
	helmiatka zwyczajna (<i>Netta rufina</i>)
	rożeniec zwyczajny (<i>Anas acuta</i>)
	świstun zwyczajny (<i>Anas penelope</i>)
	krakwa (<i>Anas strepera</i>)
	krzyżówka zwyczajna (<i>Anas platyrhynchos</i>)
	cyraneczka zwyczajna (<i>Anas crecca</i>)
	nurogęś (<i>Mergus merganser</i>)
	gągoł (<i>Bucephala clangula</i>)
	bielaczek (<i>Mergus albellus</i>)
	edredon zwyczajny (<i>Somateria mollissima</i>)
	ohar (<i>Tadorna tadorna</i>)
	kazarka egipska (<i>Alopochen aegyptiacus</i>)
	gęś mała (<i>Anser erythropus</i>)
	gęś gęgawa (<i>Anser anser</i>)
	gęś zbożowa (<i>Anser fabalis</i>)
	bernikla kanadyjska (<i>Branta canadensis</i>)
	gęś krótkodzioba (<i>Anser brachyrhynchus</i>)
bernikla obrożna (<i>Branta bernicla</i>)	
gęś białoczelną (<i>Anser albifrons</i>)	
łabędź czarny (<i>Cygnus atratus</i>)	
łabędź krzykliwy (<i>Cygnus cygnus</i>)	
łabędź niemy (<i>Cygnus olor</i>)	
Perkozowe (<i>Podicipedidae</i>)	perkoz zausznik (<i>Podiceps nigricollis</i>)
	perkoz dwuczuby (<i>Podiceps cristatus</i>)
	perkozek zwyczajny (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)
Bociany (<i>Ciconiidae</i>)	bocian biały (<i>Ciconia ciconia</i>)
Czaplowate (<i>Ardeidae</i>)	bąk zwyczajny (<i>Botaurus stellaris</i>)
	czapla nadobna (<i>Egretta garzetta</i>)
	czapla biała (<i>Egretta alba</i>)
	czapla siwa (<i>Ardea cinerea</i>)

Pelikany (<i>Pelecanidae</i>)	pelikan kędzierzawy (<i>Pelecanus crispus</i>)
	pelikan różowy (<i>Pelecanus onocrotalus</i>)
Kormorany (<i>Phalacrocoracidae</i>)	kormoran zwyczajny (<i>Phalacrocorax carbo</i>)
Ptaki drapieżne (<i>Accipitridae</i>, <i>Falconidae</i>, <i>Strigidae</i>)	bielik zwyczajny (<i>Haliaeetus albicilla</i>)
	myszołów włochaty (<i>Buteo lagopus</i>)
	myszołów zwyczajny (<i>Buteo buteo</i>)
	sokół wędrowny (<i>Falco peregrinus</i>)
	jastrząb (<i>Accipiter gentilis</i>)
	puchacz zwyczajny (<i>Bubo bubo</i>)
Łyski, derkacze i chruściele (<i>Rallidae</i>)	modrzyk zwyczajny (<i>Porphyrio porphyrio</i>)
Bekasowate (<i>Scolopacidae</i>)	brodziec samotny (<i>Tringa ochropus</i>)
Mewy, rybitwy i podobne (<i>Laridae</i>)	mewa siodłata (<i>Larus marinus</i>)
	mewa srebrzysta (<i>Larus argentatus</i>)
	mewa siwa (<i>Larus canus</i>)
	mewa śmieszka (<i>Chroicocephalus ridibundus</i>)
Krukowate (<i>Corvidae</i>)	sroka zwyczajna (<i>Pica pica</i>)
	kruk zwyczajny (<i>Corvus corax</i>)
Drozd (<i>Turdidae</i>)	kwiczoł (<i>Turdus pilaris</i>)

* Źródło: Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności

Pobieranie próbek i ich badanie prowadzi się w odniesieniu do ptaków, które zostały:

- 1) znalezione martwe;
- 2) znalezione ranne lub chore;
- 3) upolowane i wykazywały objawy kliniczne.

13.2. Metody diagnostyczne

W ramach nadzoru biernego badanie próbek odbywa się w laboratoriach urzędowych wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej oraz krajowym laboratorium referencyjnym.

W przypadku uzyskania dodatniego lub wątpliwego wyniku badania laboratoryjnego badanie potwierdzające próbek przeprowadza się w krajowym laboratorium referencyjnym.

Pobrane próbki są badane odmianą metody RT-PCR ukierunkowaną na wykrycie i identyfikację podtypu wirusa grypy ptaków, zgodnie z procedurami rekomendowanymi

przez EURL. W przypadku wykrycia wirusa grypy ptaków podtypu H5 lub H7 przeprowadza się sekwencjonowanie miejsca cięcia genu HA w celu określenia zjadliwości.

W przypadku uzyskania wątpliwego lub niejednoznacznego wyniku badania przeprowadzonego metodą RT-PCR w krajowym laboratorium referencyjnym przeprowadza się izolację wirusa na zarodkach kurzych SPF.

13.3. Częstotliwość przeprowadzania badań i schematy pobierania próbek

Na potrzeby realizacji programu przyjmuje się, że okres pobierania próbek trwa od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia. W okresie wysokiego ryzyka wprowadzenia wirusów grypy ptaków na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tj. podczas jesiennych migracji dzikich ptaków, pobieranie próbek przeprowadza się w szczególności na następujących obszarach:

- 1) Zalew Szczeciński z deltą Świny – Świnoujście oraz powiaty: policki, goleniowski i kamieński;
- 2) zachodnia część Zatoki Gdańskiej (Zatoka Pucka z ujściem Wisły) – Gdańsk, Gdynia, Sopot oraz powiaty pucki i nowodworski;
- 3) Zalew Wiślany – powiaty elbląski i braniewski;
- 4) Dolina Dolnej Odry – powiaty: myśliborski, gryfiński i policki;
- 5) Ujście Warty – powiat gorzowski;
- 6) Zbiornik Nyski – powiat nyski;
- 7) Zbiornik Jeziorsko – powiaty: poddębicki, sieradzki i turecki;
- 8) kompleks Stawów Milickich – powiaty milicki i trzebnicki;
- 9) zbiorniki miejskie miasta Warszawy.

Próbki są pobierane i transportowane zgodnie z następującymi regułami:

- 1) od ptaków padłych lub chorych, lub poddanych humanitarnemu uśmierceniu pobiera się: mózg, płuca, tchawicę, wątrobę, śledzionę, serce, nerki, jelita z treścią (w tym fragment dwunastnicy z trzustką);
- 2) dopuszcza się pobranie tkanek mózgowia (lub całej głowy) oraz wymazów z tchawicy i kloaki w przypadku braku możliwości wykonania sekcji w terenie;
- 3) pobrane próbki narządów umieszcza się w pojemnikach transportowych (próbki jelit pakuje się oddzielnie), a wymazy umieszcza się w szczelnie zamkniętych woreczkach strunowych;

- 4) pobrane próbki schładza się do temperatury ok. 4°C – jeżeli ich transport trwa krócej niż 24 godziny, a gdy transport będzie trwał dłużej niż 24 godziny, próbki transportuje się w temperaturze –20°C i dostarcza do laboratorium zamrożone.

13.4. Liczba dzikich ptaków (w szczególności z gatunków docelowych)

Obszar	Szacunkowa liczba ptaków, od których zostaną pobrane próbki	Liczba próbek do pobrania	Metoda badania laboratoryjnego	Liczba testów wykonanych daną metodą
terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	200	200	PCR	200

13.5. Zgłaszanie gatunków docelowych w celu realizacji nadzoru biernego

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej myśliwi, pracownicy parków narodowych oraz pracownicy Służby Leśnej mogą prowadzić poszukiwanie martwych dzikich ptaków, rannych lub chorych dzikich ptaków albo dzikich ptaków, które zostały upolowane i wykazywały objawy kliniczne, z gatunków docelowych określonych w ust. 13.1. Powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego, lub zarządcy lasów miejskich kwotę 200 zł za dostarczone organom Inspekcji Weterynaryjnej zgodnie z ich właściwością miejscową zwłoki dzikich ptaków gatunków docelowych, od których jest możliwe pobranie próbek do badań laboratoryjnych w celu realizacji nadzoru biernego.

Osoby, o których mowa powyżej, zgłaszają znalezienie martwych dzikich ptaków, rannych lub chorych dzikich ptaków albo dzikich ptaków, które zostały upolowane i wykazywały objawy kliniczne, z gatunków docelowych określonych w ust. 13.1 lub dostarczają zwłoki dzikiego ptaka do właściwego ze względu na miejsce ich znalezienia powiatowego inspektoratu weterynarii – ze wskazaniem daty znalezienia lub upolowania dzikiego ptaka, gatunku dzikiego ptaka oraz z podaniem informacji, że dziki ptak został znaleziony martwy, ranny lub chory lub został upolowany i wykazywał objawy kliniczne.

14. Koszty – podsumowanie kosztów na 2023 r.**14.1. Nadzór nad drobiem**

Środki kwalifikujące się do współfinansowania w ramach realizacji nadzoru nad drobiem – w złotych

Testy laboratoryjne			
Metody analizy laboratoryjnej	Liczba badań	Jednostkowy koszt testu w ramach danej metody (w złotych)	Koszty razem (w złotych)
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H5*	11 300	16,60	187 580,00
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H7*	11 300	16,60	187 580,00
Izolacja wirusa*	3	227,25	681,75
Test PCR*	10 208	83,19	849 203,52
Pobieranie próbek			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy	Koszty razem
Próbki*	61 840	7,25	448 340
Inne działania			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy	Koszty razem
Inne	0	0	0
Razem drób: badanie + pobieranie próbek + inne			1 673 385,27

Środki kwalifikujące się do współfinansowania w ramach realizacji nadzoru nad drobiem – w euro

Testy laboratoryjne			
Metody analizy laboratoryjnej	Liczba badań	Jednostkowy koszt testu w ramach danej metody (w euro)	Koszty razem (w euro)
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H5*	11 300	3,57	40 341,00
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H7*	11 300	3,57	40 341,00
Izolacja wirusa*	3	48,87	146,61
Test PCR*	10 208	17,89	182 621,12

Pobieranie próbek			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy	Koszty razem
Próbki*	61 840	1,56	96 470,40
Inne działania			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy	Koszty razem
Inne	0	0	0
Razem drób: badanie + pobieranie próbek + inne			359 920,13

* Szacunkowe koszty jednostkowe wyliczone zgodnie z wytycznymi SMP-FOOD-2022-VETPROGR-LS-SMP-FOOD-2022-VETPROGR-LS-VETERINARY PROGRAMMES – Ref. Ares(2022)3560645 – 10/05/2022”.

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,65 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – październik 2022 r.

Są to szacunkowe koszty, które zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256) w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Program jest współfinansowany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiającym program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylającym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014 (Dz. Urz. UE L 153 z 03.05.2021, str. 1).

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwy celowe w dziale 758 – różne rozliczenia w rozdziale 75818 – rezerwy ogólne i celowe w poz. 12 przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym finansowanie programów zwalczania, badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

14.2. Nadzór nad dzikimi ptakami

Środki kwalifikujące się do współfinansowania w ramach realizacji nadzoru nad dzikimi ptakami – w złotych

Testy laboratoryjne			
Metody analizy laboratoryjnej	Liczba badań	Jednostkowy koszt testu w ramach danej metody (w złotych)	Koszty razem (w złotych)
Izolacja wirusa*	2	227,25	454,50
Test PCR*	200	83,19	16 638,00
Pobieranie próbek			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy	Koszty razem
Próbki*	200	35,62	7124,00
Inne działania			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy	Koszty razem
Inne	0	0	0
Razem dzikie ptaki: badania + pobieranie próbek + inne			24 216,50

Szacunkowe koszty badania drobiu i dzikich ptaków			1 697 601,77
--	--	--	---------------------

Środki finansowe niepodlegające współfinansowaniu w ramach realizacji nadzoru nad dzikimi ptakami – w złotych

Działanie	Jednostka	Liczba	Koszt jednostkowy (w złotych)	Koszty razem (w złotych)
Dostarczenie gatunków docelowych w celu realizacji nadzoru biernego	sztuka	200	200,00	40 000,00

Środki kwalifikujące się do współfinansowania w ramach realizacji nadzoru nad dzikimi ptakami – w euro

Testy laboratoryjne			
Metody analizy laboratoryjnej	Liczba badań	Jednostkowy koszt testu w ramach danej metody (w euro)	Koszty razem (w euro)
Izolacja wirusa*	2	48,87	97,74
Test PCR*	200	17,89	3578,00
Pobieranie próbek			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy	Koszty razem
Próbki*	200	7,66	1532,00

Inne działania			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy	Koszty razem
Inne	0	0	0
Razem dzikie ptaki: badania + pobieranie próbek + inne			5207,47

Szacunkowe koszty badania drobiu i dzikich ptaków			365 127,87
--	--	--	-------------------

* Szacunkowe koszty jednostkowe wyliczone zgodnie z wytycznymi SMP-FOOD-2022-VETPROGR-LS-SMP-FOOD-2022-VETPROGR-LS-VETERINARY PROGRAMMES – Ref. Ares(2022)3560645 – 10/05/2022.

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,65 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – październik 2022 r.

Są to szacunkowe koszty, które zostały dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Program jest współfinansowany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiającym program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylającym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwy celowe w dziale 758 – różne rozliczenia w rozdziale 75818 – rezerwy ogólne i celowe w poz. 12 przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym finansowanie programów zwalczania, badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.